

Hyvinvointi- ja elämänlaatulautakunnan vuoden 2027 käyttötalouden talousarvioehdotus

Hyvinvointi- ja elämänlaatulautakunta 24.09.2026
383/02.02.00.01/2026

Valmistelija hyvinvointijohtaja Tuija Peurala

Kaupunginhallitus on kokouksessaan 22.6.2026 antanut talousarvion teknisen valmisteluohjeen vuodeksi 2027. Laadintaohjeen mukaan talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan.

Palvelukeskusten ja lautakuntien tulee antaa vuoden 2027 käyttötalouden talousarvioesityksensä 26.9.2026 mennessä.

Lautakunta päättää kullekin tulosalueelle toimintansa kannalta 1–3 keskeistä talousarviotavoitetta, jotka ovat valtuustoon nähden sitovia.

Hyvinvointi- ja elämänlaatulautakunnan vuoden 2027 talousarvio on valmisteltu voimassa olevan Oriveden kaupunkistrategian pohjalta. Valmistelussa on otettu huomioon myös hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma vuosille 2026–2033 sekä toiminnan ja talouden kehittämissuunnitelma.

Kaupunkistrategian tavoitteet vuoteen 2035 ovat seuraavat:

1. Houkutteleva ja saavutettava Orivesi

- o Olemme Tampereen kaupunkiseudun rohkeasti kehittyvä ja saavutettava kaupunki, jossa liikenne toimii.
- o Olemme houkutteleva ja toimiva ympäristö yrittämiselle ja asumiselle. Orivedelle on enemmän muuttajia kuin täältä lähtijöitä.

2. Hyvinvoiva ja turvallinen Orivesi

- o Tarjoamme turvallisen asuinympäristön oivalliseen arkeen ja hyvinvointiin.
- o Olemme ainutlaatuinen liikunnan ja kulttuurin kaupunki.

3. Palveleva ja vireä Orivesi

- o Kehitämme keskustaa entistä houkuttelevammaksi ja vahvistamme palvelutarjontaa yrittäjälähtöisesti.
- o Kannustamme kyliä kehittymään sekä vahvistamme aktiivisen kuntalaisyhteisön ja kolmannen sektorin toimintaa. Tuomme esille kylien vakinaisen ja vapaa-ajan asumisen mahdollisuuksia.

4. Kestävä talous ja hyvinvoiva henkilöstö

- o Huolehdimme, että kaupunkikonsernin talous on kunnossa ja tarvittavat investoinnit on toteutettu vastuullisesti.
- o Huolehdimme henkilöstön osaamisesta ja hyvinvoinnista. Työntekijämme suosittelevat kaupunkia työpaikkana.

Oriveden kaupungin taseessa on vuoden 2025 tilinpäätöksessä kertynyttä ylijäämää vajaa 8,0 milj. euroa. Tilintarkastaja on vuoden 2025 lopputilintarkastusraportissa huomauttanut, että kaupungin talouden tasapainottamistoimia tuli jatkaa myös kuluvalle suunnittelukaudella.

Taloussuunnitelman tasapainon säilyttämiseksi ja toimintaedellytysten varmistamiseksi on huomioitava seuraavat lähtökohdat:

- palvelujen tasoa ei tule lisätä ilman lain velvoitetta,
- uusia virkoja tai työsuhteita ei perusteta, mahdolliset esitykset käsitellään tapauskohtaisesti.

Hyvinvointi- ja elämänlaatulautakunnan talousarvioehdotuksessa on otettu huomioon muun muassa seuraavat asiat:

Hyvinvointipalvelujen tulosalue:

- Työllisyyspalvelut siirtyivät 1.1.2025 Tampereen seudun työllisyysalueelle, jossa palvelujen järjestämisestä vastaa Tampereen kaupunki. Palvelujen ostoon Tampereen kaupungilta varataan 1.110.000 € (2026: 1.130.000 €). Tämä määräraha sisältää Tampereen kaupungin laskuttaman yleisen maksuosuuden palveluista 1.028.325 € sekä varauksen aiheuttamisperusteisten palvelujen kustannuksiin. Lisäksi varataan 20.000 € Elma-pilottiin, jonka tavoitteena on ohjata erikseen määritellyt pitkäaikaistyöttömät terveydenhuollon selvitykseen ja tämän myötä tarkoituksenmukaisen etuuden piiriin (mm. sairauspäiväraha, kuntoutustuki, työkyvyttömyyseläke). Kelalle maksettavaan työttömyysturvan kuntaosuuteen on varattu 1.150.000 € (2026: 1.000.000 €). Määrärahaan on tehty 150.000 € korotus heikentyneen työllisyystilanteen vuoksi. Varaus on samansuuruinen kuin tämän hetken arvio vuoden 2026 toteumasta.
- Nuorten kesätyöllistämiseen varataan 6.180 € enemmän kuin vuonna 2026 (2026: 26.484 €). Kesällä 2027 työllistetään myös 18–25-vuotiaita orivesiläisiä nuoria, joille ei ole vielä kertynyt merkittävästi työkokemusta. Lisäksi tavoitteena on lisätä 4H-yrittäjien ja kesätyöseteleiden määrää.
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen koordinointiin on varattu samansuuruinen määräraha kuin vuonna 2026 (13.150 €). Määrärahalla maksetaan mm. järjestöjen kokoontumistilojen vuokratuloja.
- Maahanmuuttopalvelut järjestetään omana toimintana ilman erillistä määrärahaa.
- Lautakunnan myöntämiin avustuksiin on varattu samansuuruinen määräraha kuin vuonna 2026 (70.000 €).

Elämänlaatupalvelujen tulosalue:

- Kansalaisopistopalvelut: Opetuksen laajuuteen, eikä asiakasmaksuihin esitetä muutoksia.
- Kirjastopalvelut: Palveluihin, eikä aukioloaikoihin esitetä muutoksia.
- Kulttuuripalvelut: Palveluihin ei esitetä muutoksia. Määräraha sisältää Purnun avustuksen (35.000 €) saman suuruisena kuin vuonna 2026.
- Liikuntapalvelut: Palveluihin tai asiakasmaksuihin ei esitetä muutoksia. Uimahallilla on tavanomainen kesäsulku (noin 1,5 kk). Liikuntahallilla on kesäsulku edellisvuosien tapaan, ja toukokuusta syyskuuhun liikuntahallilla työskentelee yksi työntekijä. Säästö on neljän kuukauden palkkakulu sivukuluineen (noin 13.000 €).

- Nuorisopalvelut: Koulunuorisotyöntekijän tehtävä vakinaistetaan 1.12.2026 alkaen (valtuuston päätös 24.11.2025, 98 §). Nuorisopalveluissa kesäajan toimintaa muutetaan niin, että leirien sijaan järjestetään enemmän päiväretkiä ja pidetään nuorisotilaa avoinna myös kesäaikaan.

Harrastamisen Suomen mallin kerhot jatkuvat nykytasolla (kustannukset 22.000 €, LSSAVI:n avustus 16.500 €). Myös muu kerhotoiminta jatkuu ennallaan. Uusia kerhoja ja toimintaa kehitetään yhteistyössä mm. liikuntapalvelujen kanssa.

Etsivässä nuorisotyössä on 1,8 henkilötyövuotta, jotka kohdentuvat Oriveden ja Juupajoen palveluihin. AVI:n avustus on 27.500 €/htv/vuosi. Toinen työntekijä käyttää 0,2 henkilötyövuotta Oriveden seudun Ohjaamon koordinaatitehtäviin sekä nuorten yksilövalmennukseen liittyviin työtehtäviin, kuten nuorten työ- ja harjoittelupaikalle annettavaan kohdennettuun tukeen.

Hyvinvointi- ja elämänlaatupalvelualueen talousarvioesityksessä palvelutasoon, palveluverkkoon, asiakasmaksuihin eikä aukioloaikoihin ole tulossa merkittäviä muutoksia vuonna 2027.

Talousarvioesityksessä on huomioitu seuraavat toiminnan ja talouden kehittämissuunnitelman toimenpiteet:

- Lyhytaikaisten sijaisten käyttöä vähennetään edelleen koko palvelualueella. Tämän vuoksi palvelut voivat olla yksittäisinä päivinä suljettuina esimerkiksi henkilöstön äkillisten poissaolojen vuoksi tai omatoimiaikaa voidaan hyödyntää nykyistä enemmän.
- Palvelujen, tarvikkeiden ja tavaroiden ostoja tarkastellaan kriittisesti ja tehdään vain toiminnan kannalta välttämättömät hankinnat.
- Asiakasmaksuihin ei esitetä tässä vaiheessa muutoksia. Tilanne arvioidaan vuoden 2027 aikana, ja mahdolliset asiakasmaksujen muutokset tehdään kansalaisopiston osalta 1.9.2027 alkaen ja liikuntapalvelujen osalta 1.1.2028 alkaen.
- Liikuntapaikkaselvitys tehdään 31.5.2027 mennessä, ja se annetaan tiedoksi lautakunnalle ja kaupunginhallitukselle ennen vuoden 2028 talousarvion laadintaa.
- Uusia hankehakuja, joissa kaupungilla on omarahoitusosuus, arvioidaan kriittisesti. Hankehakemukset käsitellään kaupungin johtoryhmässä.
- Palvelualue järjestää vuoden aikana edelleen myös maksuttomia liikuntavuoroja ja teemapäiviä. Lisäksi palvelualue pyrkii lisäämään yhteistyötä kaupungin muiden palvelualueiden, seurakunnan ja kolmannen sektorin kanssa sekä kehittämään uusia toimintatapoja, joilla asukkaiden hyvinvointia voidaan edistää mahdollisimman vaikuttavasti ja kustannustehokkaasti.

Koko lautakunnan toimintakate on 5.127.801 €, joka on 195.704 € (3,97 %) suurempi kuin vuoden 2026 talousarvio. Ilman Kelalle maksettavaa työttömyysturvamaksun 150.000 € lisäystä toimintakate on 45.704 € (0,89 %) suurempi kuin edellisenä vuonna.

Toimivalta

Hallintosääntö 27 §

Esittelijä

hyvinvointijohtaja Tuija Peurala

Päätösehdotus

Hyvinvointi- ja elämänlaatulautakunta päättää esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että se hyväksyy hyvinvointi- ja elämänlaatulautakunnan vuoden 2027 käyttötalouden talousarvioehdotuksen liitteiden mukaisesti.

Päätös